สถาบันวิจัยประชากรและสังคม (วปส.) มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สุขภาพคนไทย
Policy Brief ตุลาคม 2568

กัญชา มุ่งสู่ "การแพทย์" สกัดกั้นสันทนาการ ปกป้องเยาวชน

มาตรการควบคุมกัญชาในประเทศไทย
ควรมุ่งเน้น การใช้ทางการแพทย์เพื่อประโยชน์สุขภาพ สร้างรายได้จากอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน
หากบังคับใช้เข้มงวด จะลดปัญหาสังคม ลดการใช้ในเยาวชน และยกระดับภาพลักษณ์ประเทศ
โดยรัฐบาลควรพัฒนาระบบกฎหมายที่ชัดเจนและบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
เพื่อลดผลกระทบด้านสุขภาพและปัญหาสังคม

● สถานการณ์การเข้าถึงและการใช้กัญชา

เข้าถึงง่ายในทุกช่องทาง: กัญชาและผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบ (ดอก, อาหาร, เครื่องดื่ม, ขนม) ถูกขายและโฆษณาอย่างเปิดเผย ในช่องทางอีคอมเมิร์ซและแพลตฟอร์มออนไลน์ ทำให้เข้าถึงได้ง่ายเพียงแค่ปลายนิ้วคลิก

ส่วนใหญ่ใช้กัญชาเพื่อสันทนาการ: แต่กลับมีเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์

● ช่องโหว่ด้านกฎหมายและผลกระทบ

ช่องโหว่การควบคุม: การขายกัญชา ไม่สามารถจำกัดการเข้าถึงตามอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การเข้าถึงกัญชาของเยาวชนเป็น "ช่องโหว่" ที่ชัดเจน

ผลกระทบต่อเยาวชน: ความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ ได้แก่ สุขภาพจิต มรรถภาพในการเรียนรู้ รวมถึงพฤติกรรมเสพติดซ้ำ (โดยเฉพาะเมื่อใช้ควบคู่กับแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดอื่น)

ขาดมาตรการเชิงโครงสร้าง: แม้จะมีความพยายามผลักดัน ร่างกฎหมายควบคุมกัญชา เพื่อปกป้องกลุ่มเปราะบาง แต่จนถึงปัจจุบันร่างกฎหมายยังไม่ผ่านการเห็นชอบ ทำให้ประเทศไทยยังขาดระบบควบคุม และมาตรการเชิงโครงสร้าง ในการจำกัดการเข้าถึงกัญชาของเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ

● กลุ่ม "เยาวชน" ผู้พร้อมเสี่ยงและแนวโน้มที่น่ากังวล

การเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด: กลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่น่ากังวลที่สุด อัตราการใช้กัญชาใน นักเรียน มัธยมฯ เพิ่มขึ้นอย่างมาก จาก ร้อยละ 3.1 (ก่อนปี 2565) เป็น ร้อยละ 11.8 ในปี 2566

สาเหตุหลัก: อันดับต้นของการเริ่มใช้ยังคงเป็น ความอยากรู้ อยากลอง

การใช้ร่วมกับสารเสพติดอื่น: กัญชามีแนวโน้ม ไม่ได้ถูกใช้เป็นสารทดแทน สารเสพติดชนิดอื่น แต่กลับถูก ใช้ร่วมกับสารเสพติดชนิดอื่น เช่น สุรา ยาสูบ และกระท่อม

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ไทยควรใช้มาตรการเชิงรุก เพื่อมุ่งใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์
ไม่ใช่.. เพื่อสันทนาการ
และ **ลดผลกระทบด้านสุขภาพของกลุ่มเยาวชน** จากการเสพกัญชา ดังนี้

1 จำกัดการใช้กัญชาและจำหน่ายเฉพาะทางการแพทย์

โดยกำหนดให้ดอกกัญชาเป็นสมุนไพรควบคุมต้องมีใบสั่งแพทย์จากแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร หรือผู้ประกอบวิชาการแพทย์แผนไทย เท่านั้น ห้ามขายเพื่อสันทนาการทุกกรณี
ลงโทษปรับ 20,000 บาท หรือ จำคุก 1 ปี หากฝ่าฝืน และสร้างระบบ Telemedicine
ติดตามใบสั่งยา Phor.Tor. 33 ทั่วประเทศ เพื่อป้องกันการขายซ้ำซ้อนและการขายผิด

2 ป้องกันกลุ่มเยาวชนและควบคุมการโฆษณา

โดยห้ามขายให้บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี สตรีมีครรภ์ และในพื้นที่ใกล้โรงเรียน วัด สวนสาธารณะ สวนสัตว์ หรือสถานบันเทิง, ห้ามโฆษณาทุกช่องทาง รวมออนไลน์และเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ
เพื่อลดการเข้าถึงเยาวชน, และจัดแคมเปญรณรงค์ “กัญชาเพื่อสุขภาพ ไม่ใช่เพื่อสนุก”
ในโรงเรียนและชุมชน โดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ความรู้ผลกระทบต่อสมองเด็ก

3 ควบคุมการเพาะปลูกและการค้า

โดยต้องมีใบอนุญาตจากกรมการแพทย์แผนไทยสำหรับเพาะปลูก ขาย และส่งออก
โดยปฏิบัติตาม GACP (Good Agricultural and Collection Practices),
ส่งเสริมความร่วมมือกับเอกชนเพื่อพัฒนายาและผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์
เช่น น้ำมันกัญชาสำหรับโรคมะเร็ง, และใช้เทคโนโลยี blockchain ติดตามห่วงโซ่อุปทาน
เพื่อตรวจสอบคุณภาพและป้องกันการลักลอบ

4 ปรับปรุงแนวทางการบังคับใช้กฎหมายและการติดตาม

โดยตั้งคณะกรรมการกัญชาระดับชาติ รวมหน่วยงานรัฐ NGO และผู้เชี่ยวชาญ
ตั้งเป้าลดการใช้สันทนาการในเยาวชน และเพิ่มด่านตรวจ
และใช้ AI ตรวจสอบร้านค้า ปิดร้านผิดกฎหมาย โดยกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่ชัดเจน

สุขภาพคนไทย
ผู้เขียน ผศ.ดร.สักรินทร์ นิยมศิลป์ | กาญจนา เทียนลาย
ส่วน สถานการณ์เด่นทางสุขภาพ, ตุลาคม 2568
www.thaihealthreport.com

เอกสารอ้างอิง
1.) BeLaws. (2025). Thailand cannabis regulations: Key business insights [2025]. https://belaws.com/thailand/thailand-cannabis-regulations-2025/
2.) Benoit & Partners. (2025, July 29). Weed law Thailand 2025: New rules on use, sale and export. https://benoit-partners.com/weed-law-thailand/
3.) Guardian. (2025, July 10). Haze of confusion in Thailand as government flips on cannabis law. https://www.theguardian.com/world/2025/jul/10/thailand-recreational-cannabis-ban-new-laws
4.) Nation Thailand. (2025a, June 25). Thailand enforces stricter cannabis law, limits use to medical purposes. https://www.nationthailand.com/news/general/40051740